

Intrathecale baclofen therapie (ITB)

Bij spasticiteit

Neurochirurgie

Inleiding

U bent verwezen door uw behandelend revalidatiearts voor intrathecale baclofen therapie vanwege spasticiteit. Om te kunnen beslissen of u zich wilt laten behandelen, is het noodzakelijk dat u op de hoogte bent van de mogelijke gevolgen en de risico's die de ingreep met zich mee brengt. Deze folder geeft algemene informatie over de proefbehandeling, operatie en mogelijke risico's. Daarnaast vindt u informatie over leefregels na de operatie.

Wat is intrathecale baclofen therapie?

Intrathecale baclofen therapie is een behandeling voor mensen met spasticiteit die niet of onvoldoende geholpen kunnen worden met medicatie of onaanvaardbare bijwerkingen ervaren.

Bij ITB wordt gebruik gemaakt van een geïmplanteerde, programmeerbare geneesmiddelenpomp waarmee de baclofen rechtstreeks wordt toegediend op de plaats waar het nodig is, namelijk het ruggenmerg (intrathecaal). Hierdoor is er slechts een kleine dosering baclofen nodig waardoor bijwerkingen kunnen worden verminderd.

Proefbehandeling

Voordat de definitieve pomp wordt geïmplant wordt eerst getest of u goed reageert op het intrathecaal toedienen van baclofen. Hiervoor bestaan 2 proefmethoden.

1. Proefbolus: Er wordt een standaard testdosering baclofen in het ruggenmerg geïnjecteerd. Dit gebeurt via een naald die ingebracht wordt in de onderrug in de ruimte waar het hersenvocht zich bevindt (spinaal). Na toediening wordt de naald weer verwijderd. Uw vitale functies (hartslag, bloeddruk, ademhaling) worden nauwlettend geobserveerd en gecontroleerd of u geen bijwerkingen van de baclofen ervaart. De revalidatiearts controleert de mate van spasticiteit voor en na het toedienen van de bolus. Indien het gewenste resultaat niet wordt bereikt op de standaard dosering, kan de injectie nogmaals gegeven worden in een hogere dosering.
2. Extracorporele pomp (buiten het lichaam): Indien het wenselijk is om functie in de benen te behouden kan gekozen worden voor een proef met een pomp buiten het lichaam. In het MST krijgt u de tijdelijke katheter geplaatst. Na het plaatsen van de katheter dient u 24 uur plat op uw rug te liggen en wordt u dezelfde dag (per bedbus) naar het Roessingh overgeplaatst voor het aansluiten van de pomp. De artsen in het Roessingh zullen vervolgens de dosering verhogen totdat effect wordt bereikt. De revalidatiearts observeert de mate van spasticiteit en het behoud van functie. Uw vitale functies worden nauwlettend gecontroleerd. Hetzelfde geldt voor bijwerkingen op de baclofen. Na de proefbehandeling wordt de katheter verwijderd en mag u weer naar huis. Gemiddeld wordt u 1 week in het Roessingh opgenomen.

Het effect van de toegediende baclofen neemt geleidelijk af en uw spasticiteit keert weer terug tot niveau van voor de proefbehandeling. U bespreekt met uw behandelend arts of u voor een definitieve plaatsing van een pomp in aanmerking komt. Het resultaat van de proefbehandeling wordt besproken in het multidisciplinaire team.

Mogelijke complicaties proefbehandeling

Die samenhangen met het toedienen van baclofen:

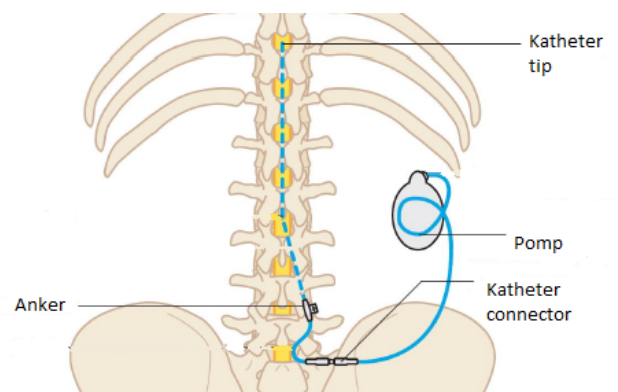
- Te slappe spieren
- Misselijkheid/braken
- Duizeligheid
- Slaperigheid en mogelijk bewustzijnsverlies
- Verminderde ademhaling

Die samenhangen met het plaatsen van de katheter/naald:

- Lekkage van hersenvocht (hoofdpijn, misselijk)
- Infectie
- Pijn op de prik plaats

Operatie

Na een succesvolle proefbehandeling komt u in aanmerking voor definitieve plaatsing van de intrathecale baclofenpomp. De operatie wordt uitgevoerd onder algehele narcose. De operatie bestaat uit twee delen. Als eerste wordt de katheter (een dun flexibel slangetje) geplaatst. Hiervoor wordt een snede in de rug gemaakt. Vervolgens wordt de pomp geplaatst. Hiervoor wordt een snede gemaakt in de rechter onderbuik. Het tweede deel van de katheter wordt onder de huid getunneld vanaf de rug naar de buik. Deze twee onderdelen worden aan elkaar gekoppeld. De gekoppelde katheter wordt vervolgens aangesloten op de pomp. De pomp is tijdens de operatie gevuld met baclofen en zal op de laagste dosering aan staan. De wonden worden gehecht met oplosbaar hechtdraad. Na de ingreep worden de wonden verbonden met een pleister. De operatie duurt ongeveer één tot anderhalf uur.

Mogelijke complicaties operatie

Zoals bij iedere ingreep, kunnen ook bij het implanteren van een baclofenpomp complicaties optreden. Gelukkig komen deze niet vaak voor en kunnen ze meestal verholpen worden of zijn van tijdelijke aard.

Mogelijke complicaties zijn:

- Wondinfecties
- Nabloeding
- Wondpijn
- Lekkage van hersenvocht (hoofdpijn, misselijkheid)

Belangrijk voor de operatie

Indien u bloed verdunnende medicijnen gebruikt wordt met uw arts of tijdens de preoperatieve screening besproken wanneer u deze moet staken. Bij ontslag wordt met u besproken wanneer u hiermee weer mag starten.

De operatie betreft een dagopname. Dezelfde dag wordt u opgenomen in het Roessingh/Beatrixoord waar de pomp op de juiste dosering wordt ingesteld. Er kan ook voor gekozen worden de pomp in de thuissituatie op te hogen. U hoeft dan niet naar een revalidatiecentrum. Het vervoer naar het huis of het revalidatiecentrum gaat per rolstoeltaxi / eigen vervoer. Indien u wordt opgenomen in een revalidatiecentrum verblijft u daar ongeveer 15 dagen.

Leefregels na de operatie:

- Om het risico op verschuiven van de katheter te beperken moeten bewegingen van de rug worden beperkt gedurende zes weken na implantatie.
- Douchen mag vanaf 1 dag na de operatie.

Wondverzorging

Tijdens de operatie zijn uw wonden gehecht. Hierover worden hechtstrips geplakt en vervolgens afgedekt met een pleister. De wonden genezen voor het grootste deel binnen twee weken. De volledige wondgenezing duurt echter zes weken. De pleisters mogen 48 uur na de operatie worden verwijderd. Als de wonden droog zijn hoeven deze niet opnieuw bedekt te worden met een pleister. Het bedekken van de wond vermindert het risico op een infectie niet. De hechtingen zijn oplosbaar, hechtstrips moeten na 10 dagen verwijderd worden. Hiervoor krijgt u een afspraak met Care4homecare.

Roken heeft een negatief effect op de wondgenezing, waardoor de kans op een complicatie zoals een infectie veel groter is. Ook het herstel na de operatie duurt langer als u rookt. Als u rookt, adviseren wij u om minimaal 8 weken te stoppen met roken: tenminste 4 weken vóór de operatie tot minstens 4 weken ná de operatie.

Wanneer contact opnemen?

Heeft u de eerste twee weken na ontslag uit het ziekenhuis één van onderstaande klachten, neem dan contact op met:

- het secretariaat van de polikliniek Neurocentrum, telefoon (053) 487 28 40 (tijdens kantooruren);
- de Spoedeisende Hulp, telefoon (053) 487 33 33 (buiten kantooruren).

Mogelijke klachten zijn:

- koorts boven de 38,5°;
- een opengaan wond;
- een ontsteking; de wond wordt dan rood, hard, warm of gaat pijnlijk kloppen;
- een grote hoeveelheid vocht uit de wond;
- plotselinge benauwdheid;
- hevige pijn, die ondanks pijnstilling niet verbetert.

Neem contact op in alle gevallen waarin u zich niet goed voelt en het niet vertrouwt. U kunt ons beter een keer te veel dan te weinig bellen.

Na deze twee weken kunt u contact op nemen met uw huisarts of Care4homecare. Beiden worden geïnformeerd over uw verblijf in het ziekenhuis.

Controleafspraak

U krijgt geen controleafspraak bij de neurochirurg. Controle en vullingen van de pomp verlopen via Care4homecare.

Belangrijke contactgegevens

Medisch Spectrum Twente
Koningsplein 1, 7512KZ Enschede
Poli neurocentrum, route C21, Telefoon (053) 487 2840

Revalidatiecentrum Roessingh
Roessingsbleekweg 33, 7522 AH Enschede
Telefoon (053) 487 5875

Revalidatiecentrum Beatrixoord
Dilgtweg 5, 9751 ND Haren
Telefoon (050) 361 7695

Care4homecare
Telefoon (088) 318 0000
www.care4homecare.nl

Aanvullende informatie

Algemene informatie over de opname kunt u vinden op de website van ons ziekenhuis:

<https://www.mst.nl/p/documenten/uw-opname-in-mst-goed-voorbereid-naar-het-ziekenhuis/>

Meer informatie over een baclofenpomp kunt u vinden op de website van ons ziekenhuis:

<https://www.mst.nl/p/behandelingen/baclofenpomp/>

in de folder van Medtronic:

<https://www.medtronic.com/content/dam/medtronic-com/nl-nl/patients/documents/ITB%20volwassenen.pdf>

en op het patiënten portaal van Medtronic:

<https://www.medtronic.com/nl-nl/patienten/behandelingen-en-therapieen/intrathecale-baclofen-therapie-itb/baclofenpomp-voor-spasticiteit.html>

Tenslotte

U heeft recht op juiste en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of een bepaald onderzoek.

Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandelend arts of verpleegkundige dan om nadere uitleg.